

UDK 378.011.3-051:796]:614.46

PERCEPTION OF PROFESSIONAL AND BLENDED LEARNING TECHNOLOGIES BY FUTURE PHYSICAL CULTURE TEACHERS DURING THE PANDEMIC PERIOD**СПРИЙНЯТТЯ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ****Danysko O. / Даниско О.***PhD, Associate Prof. / к.пед.н., доцент**ORCID ID: 0000-0003-4040-562X**V. G. Korolenko National Pedagogical University,**2 Ostrozkoho St., 36011, Poltava, Ukraine**Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка,**вул. Остроградського, 2, 36011, Полтава, Україна*

Анотація. Пандемія COVID-19 стала глобальною проблемою, що вплинула на стратегію функціонування закладів вищої освіти. Мета дослідження полягає в оцінці рівня обізнаності, ставлення та очікувань майбутніх учителів фізичної культури щодо можливостей використання технологій дистанційного та змішаного навчання в освітньому процесі під час карантинних обмежень, зумовлених пандемією коронавірусної інфекції. Наведено та проаналізовано результати опитування 76 студентів – майбутніх учителів фізичної культури першого освітнього рівня спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура). Отримані дані дозволили здійснити інтерпретацію сприйняття першокурсниками змішаного навчання. Встановлено, що змішане навчання розглядається сучасними студентами як ефективна інноваційна модель організації та забезпечення якості освітнього процесу, оскільки дозволяє здійснювати його на засадах студентоцентрованого підходу, індивідуалізації та диференціації, відзначається доступністю та гнучкістю.

Ключові слова: майбутні вчителі фізичної культури, сприйняття, змішане навчання, технології дистанційного навчання, професійна підготовка, пандемія COVID-19

Вступ.

Поширення нового коронавірусного захворювання COVID-19 упродовж останніх років визнано Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) надзвичайною ситуацією [4], що викликала занепокоєння на глобальному рівні і вплинула на стратегії організації навчального процесу у закладах вищої освіти у всьому світі. Переважна більшість університетів були змушені використовувати технології дистанційного та змішаного навчання для того, щоб забезпечити безперервність освітнього процесу в кризових умовах. Раптовість цієї зміни спричинила дискусію щодо якості навчання та рівня готовності й задоволеності студентів віртуальною освітньою взаємодією. Криза COVID-19 також вплинула на контекст української професійної освіти, адже вітчизняні університети зіткнулися з проблемами онлайн навчання, залучення та мотивації студентів до електронного освітнього середовища.

Враховуючи актуальність означеної проблеми, дослідження має на меті оцінити рівень обізнаності та ставлення майбутніх учителів фізичної культури щодо можливостей використання технологій дистанційного та змішаного навчання в освітньому процесі під час пандемії COVID-19.

Матеріали і методи. Дослідження було проведено на базі Полтавського

національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка з 01 жовтня 2020 року по 15 листопада 2021 року. У часі це співпало з виходом громад із так званої «першої хвилі» захворювання, що зумовило перехід до очного та змішаного навчання, а також з початком другої хвилі збільшення кількості випадків інфікування населення на COVID-19 і посиленням карантинних обмежень, в наслідок яких студенти перейшли на дистанційне навчання. Респонденти відповідали на 21 запитання онлайн-анкети, розробленої за допомогою інструменту GoogleForms. Посилання на анкету було надіслано студентам-респондентам у віртуальних класах з дисциплін, які вивчалися в першому семестрі. Відповіді на запитання мали добровільний та анонімний характер. Усього в онлайн-опитуванні взяли участь 76 студентів віком від 17 до 21 року денної форми навчання за освітньою програмою 014.11 Середня освіта (Фізична культура) передшого освітнього рівня.

Результати дослідження.

Глобальні процеси цифровізації, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, поширення персональних пристроїв, що дозволяють зберігати, обробляти та обмінюватися даними на відстані упродовж останнього десятиліття та їх використання в галузі освіти призвели до появи терміну «змішане навчання», яке також називають гібридним або комбінованим. Важливо зазначити, що не існує загально визнаного визначення сутності змішаного навчання, тоді як найбільш поширене його трактування стосується інтеграції онлайн-навчання та традиційного очного навчання з різним відсотком залучення технологій дистанційного навчання. К. Грехам (2006) [2] вказує на те, що онлайн (веб-) навчання та традиційне очне навчання мають значні розбіжності в методології та інструментарії, а також в потребах та очікуваннях аудиторії. На думку дослідника, навчання онлайн (або дистанційне навчання) вимагає більшої мотивації та самоорганізації студентів, оскільки передбачає переважно опосередковану комп'ютером взаємодію «студент – контент», «студент – інтерфейс», тоді як традиційне очне навчання визначає пріоритетним взаємодію на рівні «студент – викладач», «студент – студент». Однак завдяки технологічним інноваціям освітня взаємодія набула нового спрямування: інтеграцію традиційного навчання віч-на-віч із електронним онлайн-середовищем.

В Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка практика використання елементів електронного навчання у процесі надання освітніх послуг існувала і до початку пандемії. На факультеті фізичного виховання така практика здебільшого передбачала розробку дистанційних курсів як засобу ресурсної підтримки для студентів старших курсів, котрі поєднували навчання і трудову діяльність, або які тривалий час перебували на навчально-тренувальних зборах чи спортивних змаганнях. Що стосується студентів першого освітнього рівня, то елементи дистанційного навчання використовувалися здебільшого спорадично, оскільки професійна підготовка вчителя фізичної культури передбачає безпосередню взаємодію у процесі формування та вправляння рухових умінь та навичок майбутніх фахівців, а відтак інтеракція на рівні «студент – викладач» є провідною для

контролю й корекції рівня сформованості фізичних якостей студента, техніки рухових дій, навичок організації та проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів.

Водночас сучасні дослідження [1; 3] засвідчили, що в процесі теоретичної підготовки дистанційне (електронне, онлайн) навчання є рівноцінним традиційному з точки зору набуття знань та компетенцій. Відтак, змішане навчання, що поєднує електронне дистанційне навчання з традиційним очним викладанням за допомогою технологій дистанційного навчання, може бути ефективним у професійній освіті майбутніх учителів фізичної культури. В умовах карантинних обмежень саме змішане навчання було обрано в якості моделі організації освітнього процесу майбутніх учителів фізичної культури.

Серед 76 студентів, що взяли участі в опитуванні, 49 осіб (64, 5%) були обізнані з технологією змішаного навчання; 24 особи (31,6%) чули про таке навчання, але не розуміють його суті; і лише 3 студенти (3,9%) вказали, що не знають ні такого терміну, ні технології, яку він позначає (рисунком 1):

9. Чи знаєте Ви, що таке змішане навчання?

76 відповідей

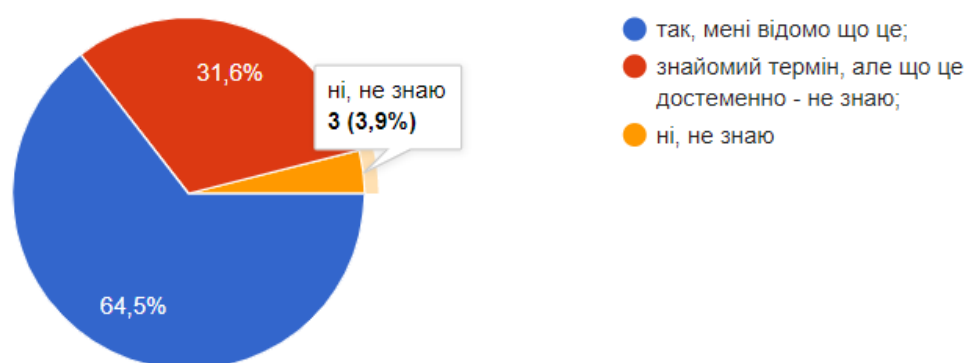

Рис. 1. Дані онлайн-анкетування студентів щодо обізнаності з технологією змішаного навчання

Також було встановлено, що на початку семестру досвід змішаного навчання мали 30 першокурсників (39,5%), тоді як переважна більшість студентів – 46 осіб (60,5%) потребували педагогічного супроводу щодо організації такого навчання, оскільки ніколи не навчалися в змішаному форматі.

З огляду обізнаності першокурсників щодо засобів онлайн навчання встановлено, що найбільш популярними були відеолекції – про них відомо 64 студентам (84,2%), електронна пошта – її назвали 50 студентів (65,8%), інтерактивні вправи, навчальні ігри, онлайн тести вказали 42 студенти (55,3%), електронні навчальні матеріали (навчальні посібники, завдання для самостійної роботи) відзначили 40 студентів (52,6%). Найменш обізнані студенти про вебквести (19 осіб, 25%), мультимедійні посібники (18 студентів, 23,7%), онлайн проєкти та навчальні форуми як засоби віртуального обговорення (відповідно по 15 студентів, що становить 19,7%).

Відповідно, на погляд студентів, доцільно впроваджувати в освітню практику викладачами факультету фізичного виховання такі засоби, як відеолекції (45 студентів, 59,2%), засоби електронного поштового зв'язку (41 студент, 53,9%), інтерактивні вправи, навчальні ігри, онлайн тести, а також вебінари (35 студентів, 41,6%).

Вивчення ставлення першокурсників до впровадження технологій дистанційного та змішаного навчання засвідчило, що більшість із них (34 особи, 44,7%) позитивно сприймають такі інновації і розглядають їх як інструмент підвищення якості освіти. Водночас для 19 студентів (25%) не принципово яким чином організовується освітній процес – в очному чи електронному форматі. Майже третина студентів – 23 першокурсники (30,3%) – переконані, що дистанційні освітні технології не спроможні замінити очну взаємодію, отже є неефективними (рисунок 2).

76 відповідей

Рис. 2. Дані онлайн-анкетування студентів щодо ставлення першокурсників до впровадження технологій дистанційного та змішаного навчання

Разом з тим, переважна більшість здобувачів освіти (42 студенти, 55,3%) підтримали ідею впровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес. Не визначилися з вибором 19 студентів (25%), тоді як 15 (19,7%) висловилися проти (рисунок 3).

На користь впровадження саме змішаного навчання свідчать і дані, отримані на запитання «Якій технології дистанційного навчання Ви надали б перевагу для отримання професійної освіти». Як видно з рисунку 4, більше половини студентів (30 осіб, 39,5%) подобається саме гібридний формат, щоб мати можливість час від часу спілкуватись з викладачами та одногрупниками в режимі аудиторних занять; 26 студентів (34,2%) влаштовує традиційна навчальна взаємодія, оскільки не має альтернативи безпосередньому спілкуванню з викладачами в рамках лекцій, практичних занять в аудиторії; 20 (26,3%) здобувачів освіти хотіли б навчатися повністю дистанційно, що надає свободу у виборі часу навчання, забезпечує індивідуальний підхід, усуває «прив'язку» до жорсткого розкладу занять, дозволяє економити кошти та гарантує мінімальний відрив від роботи тощо.

14. Чи підтримуєте Ви ідею впровадження в навчальний процес ПНПУ імені В.Г. Короленка елементів дистанційного навчання?

76 відповідей

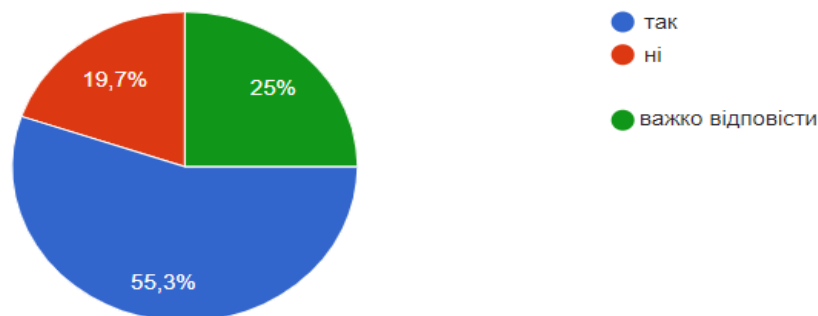

Рис. 3. Дані онлайн-анкетування студентів щодо підтримки першокурсників впровадження дистанційних технологій в освітній процес

76 відповідей

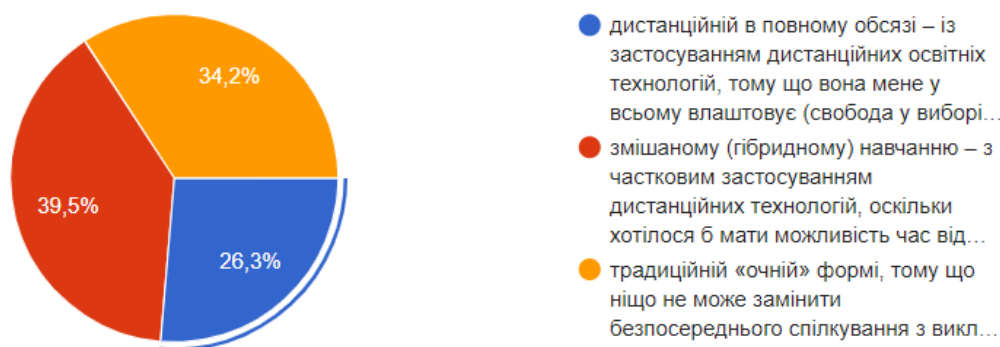

Рис. 4 Дані онлайн-анкетування студентів щодо моделей упровадження дистанційних технологій в освітній процес

З огляду на очікування студентів першого освітнього рівня факультету фізичного виховання, показовими є дані відповіді на запитання щодо переваг впровадження в освітній процес засобів дистанційного та змішаного навчання. Так, відкритість та доступність електронного навчального контенту у будь-якому місці є дуже важливою для 31 (40,7%) студента, можливість навчатися у зручний час, у комфортному темпі економія часу та коштів, технологічність та автоматизованість освітнього процесу є відзначили 28 (36,8%) осіб, можливість поєднувати навчання з роботою важлива для 22 (29%) опитаних. При цьому з-поміж основних труднощів впровадження змішаного навчання студенти відзначили ускладнений доступ до інтернету (28 осіб, 36,8%) та відсутність постійної особистої взаємодії з викладачем й іншими студентами (27 осіб, 35,5%).

З-поміж 76 студентів більше половини переконані, що технологія змішаного навчання формує навички роботи з обсягами інформації, розвиває самостійність в пошуку і використанні необхідних даних (56 осіб, 73,7%), є студентоцентрованою, оскільки дозволяє навчатись у зручний час і в зручному

місці (51 студент, 67,1%), формує мотивацію до самоосвіти (41 студент, 53,9%). Третина майбутніх учителів фізичної культури (29 студентів, 38,2%) упевнено обстоюють думку про те, що використання технології змішаного навчання сприяє формуванню в них професійнозначущих знань, умінь та навичок.

Висновки.

Зважаючи на те, що пандемія COVID-19 все ще несе загрози та виклики системі охорони здоров'я населення, система вищої освіти має адаптуватися до нових умов та обмежень щодо організації освітнього процесу. З'ясовано, що майбутні вчителі фізичної культури визнали змішане навчання конструктивним та практичним, а освітню взаємодію в комбінованому середовищі якісною та ефективною. Більшість здобувачів освіти першого освітнього рівня висловилися про те, що дистанційні технології не можуть повною мірою замінити очне навчання, хоча можуть значно його збагатити. Відтак сучасні студенти в якості оптимальної освітньої моделі професійної підготовки в закладі вищої освіти розглядають інтеграцію елементів електронного навчання в традиційні очні освітні програми з метою індивідуалізації, гнучкості, доступності, підвищення академічної успішності. Переважна більшість студентів висловила впевненість у тому, що роль дистанційних технологій та змішаного навчання зростатиме у їх подальшій професійній підготовці. Отже, змішане навчання можемо розглядати як ефективне рішення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у постпандемічній ситуації, що загалом корелюється з даними зарубіжних досліджень.

Список літератури

1. George, P. P., Papachristou, N., Belisario, J. M. et al., 2014. *Online eLearning for undergraduates in health professions: a systematic review of the impact on knowledge, skills, attitudes and satisfaction*. J Glob Health, issue 4, no. 1, 010406, DOI: 10.7189/jogh.04.010406.
2. Graham, C. R., 2006. Blended Learning Systems: Definition, Current Trends, and Future Directions. In C. J. Bonk & C. R. Graham (Eds.), *Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*. San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing, pp. 3–21.
3. Ruiz, J.G. , Mintzer, M.J., Leipzig, R.M., 2006. *The impact of E-learning in medical education Acad. Med.*, no. 81 (3), pp. 207–212.
4. World Health Organization, 2020. *Mental health and psychosocial considerations during the COVID-19 outbreak*. WHO. Available at: <<https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/mental-health-considerations.pdf>> [Accessed 28 Apr. 2021].

Abstract. *The COVID-19 pandemic has become a global problem that has affected the strategy of higher educational institutions functioning. The aim of the study is to evaluate the level of awareness, attitudes and expectations of future physical culture teachers about the possibilities of using distance and blended learning technologies in the educational process during quarantine restrictions caused by the coronavirus infection. The results of a survey of 76 students, the future physical culture teachers of the first educational level of the speciality 014.11 Secondary Education (Physical Culture), are given and analyzed. The obtained data allowed to interpret the perception*

of freshmen of blended learning. It is found out that blended learning is considered by modern students as an effective innovative model of educational process and assurance of professional training quality, as it is carried out on the basis of student-centered approach, individualization and differentiation, and is characterized by accessibility and flexibility.

Key words: *future physical culture teachers, perception, blended learning, distance learning technologies, professional training, COVID-19 pandemic.*

Стаття відправлена: 17.05.2021 р.

© Даниско О.В.